

Inserati se sprejemajo in voljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilno
administracija in ekspedija na
Starem trgu št. 16

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gr. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gr. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 " "
za četrt leta . . . 2 " 10 " "

V Ljubljani na dom poslan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu naša
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

 Prihodnja številka „Slovenca“ izide
zarad praznikov še le v četrtek 5. aprila.

Vojska ali mir?

To je še vedno najglavnejši predmet časnikarskih razprav. Zadnjič smo razpravljali vzroke, ki Rusijo silijo k vojski s Turčijo. V soglasju s tem je neki izrek, ki ga pripisujejo generalu Ignatievu, ki je pred odhodom svojim na Dunaj neki rekel: „Grem na Dunaj s trdim prepričanjem, da bodo obravnave brez vspeha. Avstrija protokola ne bo podpisala. Mi nikdar nismo mislili razpustiti vojne, ampak le vojake odmakniti od meje in počakati razvitka dogodkov na Turškem. Mi ne moremo orožja djati iz rok, ker smo zbudili navdušenost naroda; z eno besedo, jaz verujem na vojsko.“

Prva krivda, če bi se vnela vojska, zadel bi Angleško, ki je Rusiji stavila take pogoje, da jih Rusija nikakor ni mogla sprejeti. Zahtevala je namreč od nje, da naj vojake svoje razpusti, ter se izpostavi nevarnosti, da bode Turčija njene nasvete zavrgla in ji morda celo vojsko napovedala. Obravnava med Rusijo in Angleško so se vsled tega razbile in Ignatiev je odšel iz Londona s prepričanjem, da ves svet želi miru, razun vlade angleške. Pozneje pa je ministerstvo menda vendar le sprevidelo, da bi bilo ono odgovorno, če bi se vsled obotavljanja vlade angleške pričela vojska, in se je po nekem telegramu „Pol. Corr.“ na odločno zahtevanje kabineta ruskega, ki je hotelo v petih dneh imeti jasen

odgovor, vdalo ter bilo pripravljeno protokol podpisati, ne da bi od Rusije zahtevalo, da naj vojno svojo razpusti. Nekteri listi poročajo, da je to dosegla kraljica angleška, ki hoče na vsak način ohraniti mir, in da ravno to želita tudi car Aleksander II. in nemški cesar Viljelm. Res je, da je car Aleksander jako miroljuben, kar je pokazal v krimski vojski od nas obširneje popisani. Ko je padel Sevastopolj, mu ni bilo treba še skleniti miru; posnemal bi bil lahko svoja pradeda Petra Velikega, ki je pri Narvi od Švedov premagan narod in vojno svojo tolažil s tem, da se v zgubljenih bitvah zmagovati uče, ter je l. 1709 v bitvi pri Poltavi moč švedsko res za vselej vničil, ali Aleksandra I., ki je ošabnemu Napoleonu I., ko mu je iz Moskve ponujal sklenitev miru ponosno odgovoril: „Za Rusijo se vojska zdaj še le prav prične.“

Pa dasi je car Aleksander II. jako miroljuben, vendar ni tako slaboumen, da bi začasnemu gnjilemu miru žrtvoval veljavo države in naroda ruskega. To je pokazal takrat, ko je ovrgel določbe pariške zadevajoče Črno morje, dasi je bila vsled tega nevarnost nove vojske z zahodnimi državami jako velika. To je pokazal tudi pri vprašanju turškem, kjer je imel vsled nepoštenega ravnanja vlade turške že več prilik prijeti za meč, pa je vojsko odkladal in odkladal in naposled še generala Ignatieva poslal do vnanjih vlad, da bi podpisale protokoli, v katerem se zavežejo, da ostanejo pri nasvetih, ktere so na konferenci stavile Turčiji, in katerih izvršitev jej še enkrat priporočajo.

Tudi o cesarju Viljemu se je govorilo, da si jako prizadeva za ohranitev miru in da je Angležem obljubil njihove zahteve v Petrogradu podpirati in caru Aleksandru prigovarjati, da naj se vda. Že samo na sebi bilo je jako dvomljivo, da bi cesar Viljem od svojega najzvestejšega prijatelja kaj tako sramotnega zahteval, da naj Angležem na ljubo meni nič tebi nič razpusti s tolikimi žrtvami zbrano vojsko, ne da bi bil najmanjše reči dosegel, še bolj pa neresničnost te govornice potrjuje že omenjena novica, da so se Angleži volji ruski vdali ter so pripravljene podpisati od nje nasvetovani protokol. Ruska diplomacija je tedaj zmagala in zmagala je tem sijajnejši, ker je imela odstraniti toliko sitnih in hudih opover. Res je pa tudi že čas, da se nepotrebne pisarije že skoraj opuste in da vnanje vlade v soglasju z Rusijo Turku odločno zapovedo, kaj da od njega zahtevajo, in če že sami nočejo prijeti za meč, da caru ruskemu izroče nalogo izvršiti, kar ves omikani svet tako odločno za kristjane turške zahteva.

Politika Rusije in z njo enakomiselnih držav je tedaj jasna. Zapovedala bode Turčiji, kaj ima storiti, in če se bo tega branila, ali če bi zarad notranjih prekucij tega storiti ne mogla, prisilila jo bo z orožjem. Kaj pa bode storila Avstrija, če se prične rusko-turška vojska? Če bi šlo po volji Madjarov in grofa Andrassyja, imeli bi vojsko z Rusom. Toda v najvišjih krogih sprevidijo, da tako ravnanje bi bilo za Avstrijo silno nevarno, in kakor „Agramer Presse“ iz zanesljivega vira poroča, so cesar grofu Andrassyju neki rekli: „Ljubi Andrassy!

Ričet.

(Skuhan v kuhinji Obadoviča II.)

Uff! Le toliko potrpljenja prosim, da si oddahnem in obrišem pot, ki me hoče zaliti. Uff! to je bilo letanje, dovolite, da sedem. Tako! Uff! uf! dobro je, pljuča so se že nekoliko umirila.

Menite, da je taka mestna volitev igrača, da se človek pri nji tako malo speha, kakor če bi šel na vrh Triglava? Le vprašajte gospode agitatorje, kako smo tekali po stopnicah gori in dol, kakor da ne bi imeli pljuč, švigali sem ter tje po ulicah, kakor strele, da so ljudje za nami gledali misle, da smo kaj zažgali, in policaji meneč, da smo kje kradli; — kako smo se vozili, da je polovica sijakarjskih konj kruljevih in da je res čuda, da nismo nikogar povozili. Kako smo volilce obdelavali, skoro roke poljubovali ljudem z umazanimi predpasniki, nikdar „biksanimi“ čevlji in smrdljivo „fajfo“ v ustih, katerih vse leto ne pogledamo, s katerimi se sramujemo biti v družbi in katerim bi še v spodnjih prostorih kazinskih brž vrata pokazali! Kako smo obetali nebo in žugali s peklom, kako smo „kranjski“ govorili in pestili volilce v vseh jezicih, kulturnih in nekulturnih, in skrivali zajca, ki

je za grmom tičal, kako smo celó za vino dali in z visokimi pinjami hodili v nizka stanovanja, da smo si ob „bangerjih“ vse robove ogulili in s svojimi suknjami, ktere so nas stale po 50 ali 60 glđ., po kuhinjah in drugih shrambah, kjer je „miserabilis contribuens plebs“ doma, pometali pajčevine!

Pa ne le naša obleka — tudi naše truplo je trpelo. Po volitvah smo se zopet videli daleč doli na Poljanah, prav pri zadnjih hišah, da smo si dali potrte ude ravnat in zgreto kri puščat, poškodovane obleke pa še zdaj nismo nazaj dobili od različnih krtačarjev.

Da, to je bilo delo, ki ga še konj ne zmore. In vse to delo je bilo — zastoj! Nič ni pomagalo, da smo s svitlimi pinjami in črnimi suknjami, zlato obrprstani in obverženi kazali se po temnih in majhnih hišicah, v katerih je naš nos vedno godrnjal; — ljudje so nas poslušali, a ubogali ne, kajti v tretjem razredu, za kterega smo največ pretrpeli, največ pota pretočili in največ čevljev strgali, smo padli — pa tako padli, da se še zdaj pobiramo. Pa da bi nas zavoljo tega že kdo miloval! Kaj šel! ravno nasprotno — smeja se nam, s palcem tolčejo ob palec in s kazalcem drgnejo ob kazalec, kakor se hren riba! In mi moramo vse to molčé pretrpeti

ter tiho plaziti se preko hiš, da ni krohot še več. Potlej naj pa kdo reče, da to niso prav turške muke! — Maščujmo se! Vse leto ne pogledamo umazanega volilca tretjega razreda, ne zmenimo se za nj do prihodnje volitve.

„Ej kaj to dé, saj smo zmagali v drugem in celó v prvem razredu.“

Počasi, prijatelj, saj oba dobro veva, da nama ta tolažba ne gre iz srca in da ne moreva biti ponosna na tako „zmago.“ Ponosni bi smeli biti le uni, če bi v zadnjih dveh razredih zmagali, mi pa nikakor ne; nasprotno bi morali s Pyrrhom vsklikniti: „Še ena taka zmaga in pogubljeni smo.“ Pri vsaki volitvi zgubimo namreč ne le volilcev, ampak — kar je veliko več ko ti — zaupanja, tako da ga kmalu ne bomo nič več imeli. Čeravno poskusimo vse, kar vemo in znamo, da bi Ljubljance spravili na svojo stran, nam vendar domači ne gredó več na limance, le kakega čuka iz „rajha“ priletelega ali kakega „bastardeljna“ še vjamemo; menda drugi tiči vedo, da je vabljenek, ki jim ga mi kažemo za „liberalnega“ orla, prav za prav so va najviše vrste, ki vabi tiče le zato, da bi jih potem kar neoskubene pohrustala ali pa v aj žive skubila, kar zeló boli. „Uni“ drugače jih ne imenujem, ker beseda „Slovenec“ je za naše

Storite, kar koli hočete, al v vojsko z Rusijo me ne boste zapletli; že enkrat sem imel nadlog dosti s tem in jih nočem nič več imeti." Kaj bode tedaj Andrassy storil? Z Rusijo, pravijo vradni listi, zoper Turčijo se ne bode bojeval, pa tudi nevtralnosti po vseh straneh ne bo obljubil. „Taka svobodna politika, dobro omenja „Politik“, ki čaka prave prilike, je včasih premišljena, včasih pa je nasledek slabosti, in semtertje kaj doseže, še večkrat pa je sramotno premagana. Le močne države zmorejo brez posebne nevarnosti tej politiki streči, pri državah pa, ki se opirajo na dobrovoljnost sosedov, se taka omahljivost vedno kaznuje.“ Se pa li Avstrija pri sedanjih notranjih razkosanosti sme šteti k močnim državam?

Trojna oblast katoliške cerkve.

Ko sem govoril o neodvisnosti cerkve od države, rekel sem, da je neodvisna v svojem krogu in sem tudi ta krog ob kratkem zaznamoval. Zarad sostava naj tu še enkrat razpravljam trojno oblast cerkveno in ktere reči da pripadajo k vsaki posamni. Saj je ravno natančna določba teh reči meja, ktera je med cerkvijo in državo, je podlaga vsem zahtevam za neodvisnost cerkveno. Kar spada k tem trem oblastim, so gotovo in nedvomljivo notranje zadeve cerkvene, ki je družba in ima toraj kakor vsaka druga neomejeno pravico po svoje vravnati te zadeve. Že po sedanjih društvenih postavah in po najnižjih pojmih o prostosti državljanov nima država nikakove pravice, vtikati se v cerkvene zadeve. A že iz teh določb spoznali bomo lahko, da ravno tu hoče vplivati in velevati moderna država, ker dobro spozna, da je cerkvi moč od znotraj. Vsakemu kristjanu je dolžnost ustavljati se takim krivičnim napadom državnim, že v oziru splošne prostosti, še mnogo bolj pa, ker je njemu cerkev naprava, mnogo višja ko vsaka druga družba, mnogo višja tudi ko država.

Trojna oblast, ktero je Kristus zedinjeval v svoji osebi, ko odrešitelj človeškega rodu, zapustil je svoji cerkvi in v izvrševanju te trojne oblasti je hotel, da naj bo neodvisna, oblast namreč učiteljstva, duhovništva in pastirstva ali vladarstva. To trojno oblast je

imel Jezus, da je mogel človeški po Adamu zadolženi rod oteti iz sužnosti greha; to oblast dal je cerkvi, da more vse človeštvo in vse posamne vdeleževati odrešenja, da jih more reševati pregreh, voditi in pripeljati po pravi poti k vzvišenemu, večnemu namenu.

Prva oblast je oblast učenitstva.

„Pojdite po vsem svetu in učite vse naroda, učite jih spolnovati vse, kar sem vam ukazal;“ s temi besedami je Kristus naložil apostelnom dolžnost, učiti vse ljudstva in sicer učiti vse to, kar je on učil, učiti toraj popolno katoliško resnico. Če jim je pa naložil to dolžnost, dal jim je tudi pravico, spolnovati to svojo dolžnost brezobzirno, neomejeno, neodvisno, timbolj, ker jim je pri isti priložnosti obljubil, da bo ostal pri njih do konca sveta s svojo pomočjo.

Kdo bi pri tako jasnih besedah še trdil, da je Kristus govoril samo o notranji veri, o uotranjem prepričanju, ki se nikjer zunaj ne pokaže? Tako spadale bi v cerkveno področje samo misli in čutila, kar je več, bila bi državina oblast. Ni li to bedarija in neslanost? Vsaj pravi veliki apostelj, da je vera iz poslušanja, drugod pa pravi, da je vera v ljubezni delavna. Kdor hoče toraj k katoliški veri pripadati, mora si vero pridobiti iz poslušanja krščanskih resnic, a mora tudi pokazati to vero z vnanjimi deli ljubezni. Cerkev ima toraj oblast povsod in vselej oznanovati in učiti svojo vero, in vsak človek ima pravico, vnanje pridobiti si katoliško vero s poslušanjem svete cerkve. Ko bi ne bilo teh pravic, ne moglo bi se govoriti o oblasti učiteljstva.

Zato so aposteljni po gospodovem povelji neustrašeno pridigovali in učili ljudstvo in niso poslušali velikega zbora, ki jim je prepovedal učitev. To pravico vedno je branila cerkev proti vsem napadom; nikdar v verskih rečeh ni pripuščala, da bi bili gospodarili svetni vladarji; vedno so imele in imajo občno veljavo besede, ktere je govoril sv. Ambrož cesarju Valentinijanu: „Kdaj, najdobrotljivejši cesar, si pač slišal, da bi bili sodili v verskih rečeh neduhovni nad škofi? ko bi škofa podučevali neduhovni, kaj bi bil pač nasledek? neduhoven bi moral oznanovati vero, škof pa poslušati in od neduhovnega se učiti. Če pa se ozremo

na vrsto svetih pisem in starih časov, kdo bi mogel tajiti, da razsodujejo v verskih rečeh škofje nad krščanskimi cesarji, ne cesarji nad škofi.“

V učiteljstvu toraj je neodvisna sveta cerkev; ona pa je neodvisna tudi v volitvi sredstev in poti, po kterih hoče razširjevati svoje nauke in vsa ta sredstva niso pod državnim nadzorstvom. Kako pa cerkev uči svete resnice? V občnih zborih, ki se toraj smejo zbrati, kadar in kjer hoče cerkev, kteri morejo popolno prosto soditi o cerkvenih rečeh in razglaševati svoje določbe; ravno isto velja o manjih cerkvenih zborih. V listih in pismih; niti papeževe okrožnice, niti škofovski listi niso podvrženi državnemu nadzorstvu; „place-tum regium“, vsled kterega bi se morali pokazati državni oblasti, da jih potrdi in dovoli razglaševanje, je popolno neopravičeno in krivično, nima nikakove pravne veljave; tu govorim le o verskih rečeh; a „placetum“ je neopravičeno tudi pri onih listinah, ki se tičejo vladarstva cerkvenega; o ti znajdbi cerkvenih sovražnikov bodem tako govoril še v lastnem članku. Potem za ljudstvo poglavitno v pridigah in krščanskih naukih; popolno zoper vse pravo so tako imenovani „kancelpara-grafi“, ki omejujejo svobodo na prižnici; nimajo drugega namena, kakor cerkvi jemati in odvzeti ves vpliv, kterega ima do katoliškega ljudstva; ko bi se iz vradnij pošiljale duhovnu pridige, ktere naj potem čita ali govori ljudstvu, bilo bi modernim državnikom prav, pa, da bi bila po tem takem cerkvena svoboda pri kraji, razume se samo po sebi. Še en način je, kterega rabi cerkev, da oznanuje vero in to je katoliška vzgoja v šoli; a o tem predmetu drugod! — To je cerkveno učiteljstvo in v vsem tem je popolno neodvisna od vsake državne oblasti!

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. marca.

Avstrijske dežele.

Cesar so 27. t. m. sprejeli generala Ignatieva, ki se je še tisti dan podal v Berlin, od ondod pa nazaj v Petrograd.

kroge nespodobna — pa vkljub naših „zmag“ tako napredujejo, da nas res skrbi, naš „turški list“ je oni dan jeze tako bruhal, da je skoro ves svoj drob iz sebe spljuval in zdaj že več dni hudo boleha; v tem stanu je pa še nepredvidno ravnal, ker je v pondeljek in torek, ko bi bil moral držati se „dičte“, se napil „zmage“, da ne vem, kaj bo ž njega.“ Take „zmage“ se človek ne sme vpijaniti, kakor narejenega vina ali „šnopsa“ ne; to je umetno sestavljena in skuhana žindra, po kteri potem prerada glava boli.

Kaka zmaga je to, če mi prodremo s svojimi kandidati v II. in I. razredu! „Wanen könnst mer“, pravi naš prijatelj jud Jainkef. V II. razredu nimamo nobenega nasprotnika, tedaj nobenega boja; na dvorišči, kjer ni petelinov, poje lahko tudi še golo pišče. Ali še v tem razredu, v kterem hodijo c. kr. uradniki in drugi ljudje, ki ob mescu dobivajo svojo zaslužno in nezaslužno plačo, na rotovž kakor v svoje pisarne, nam gre zmiraj slabše, letos je prišla tretjina volilcev odrajtat obljubljenih in dolžnih liste z našimi kandidati. Če bo šlo tako naprej, bodo tudi v tem razredu volili sami kandidatje vsak sebe in svoje tovariše.

Tudi „zmaga“ v I. razredu je taka, da bi

bilo bolje reči: „Letos še nismo propadli — hvala nekemu višemu pritisku.“ Če bi se bili pa brez te skrivne pa vendar očitne podpore vdarili z nasprotniki, mož z možem, ni Sadova in Sedan nič v primeri z našo Podgorico; razkropljeni bi bili, da bi nas naš Derviš-paša ne bil več skup spravil do sodnega dne.

Le premisljimo, prijatelji soustavoverci! Prvo leto, ko so se uní spravili na noge zoper nas, so zmagali v III. razredu le z dvema glasoma, eden njihovih kandidatov je celó za en glas propadel. V I. razredu je bila zmaga naša vendar še nekoliko ponosna, ker smo imeli za 50 glasov več. — Drugo leto smo v III. razredu dobili že bolj po noséh, uní so zmagali z blizo 40 glasovi. V I. razredu smo zgubili mi nekaj glasov, nekaj pa so jih pridobili uní, tako da smo si bili že nekoliko bliže. — Letos pa smo v III. razredu vjeli komaj tretji del volilcev, vsi drugi so bili tako pametni, da so z uními potegnili; propad naš je bil sijajen, bili smo raztepeni, kakor Turki, kedar Črnogorci med nje vdarijo. V I. razredu, kjer imamo veliko tujih čukov in drugih tičev, ki letajo z nami deloma iz navade, deloma zato, kar morajo, nismo še propadli letos, ali roko na prsa, na našo „zmago“ ne posodi niti hranilnica, niti kak drug denarni

zavod ne krajcarja več. Le par let še in pri sv. Krištofu bomu s svojimi kandidati. Žalostna osoda, ali, kakor kaže, neizogibljiva, ker je med nami zdravega jedra jako malo, tim več pa gujilobe.

Mi se sicer bahamo, da smo „napredvalona“, stranka, in psujemo une s klerikalci, mračnjaki, narodnjaki in enakimi besedami. Toda, gospoda, vsak izmed nas naj se prime za uho in dobro strese. Ali smo res napredovalna stranka? Kdo napreduje, ter gre naprej? Tisti, čigar stranka se čedalje bolj množi, ali vedno kaj novega pokaže ali iznajde. Naša stranka pa se čedalje bolj krči, vsako leto je, število naših zvestih prijateljev manjši. Število naših nasprotnikov pa se vsako leto množi, in to je napredek, zato nam pa tudi onijemljo čedalje več polja tako, da bomo slednjič morali v vodo poskakati, če si ne naredimo o pravem času še mostu kam drugam. Na to nam je misliti, kajti zgodovine tek zavoljo nas ne bo se vstavil in na Slovenskem se je jela pečenka peči tudi za tiste, kterim smo mi od nekdaž že le ovseni kruh privoščili. To je sicer dobro za vse druge, za večino dežele, a žalostno za nas, ker bomo morali po vsem tem kmalu pobrati svoja kopita in prenesti jih drugam, kjer nas še ne poznajo.

Ogerska zbornica je sprejela finančne načrte ministerske, pa pri tej priliki ministrom drobila jako debele pod nos. Kaj še le bo, kadar pridejo na vrsto predlogi o novi pogodbi med Cislo in Translo! Tudi gosposka zbornica je omenjene načrte sprejela, pa obravnava je bila veliko mirnejša kakor v zbornici poslancev.

Vnanje države.

Ruski list „Mosk. Vedomosti“ piše: „Rusija ne zahteva, da naj Turčija razoroži vojake, ampak zahteva le poroštvo za kristjane. Če Turčija to poroštvo prostovoljno dá, zamore Rusija razpustiti svojo vojno. Za zdaj pa je zbrana ruska vojna edino poroštvo in upanje kristjanov turških.“ — Pri svetovni razstavi v Filadelfiji so 23. t. m. udje ruskega odseka amerikanskemu poslancu na ruskem dvoru g. Bokerju na čast napravili pojedino, pri kateri se je v napitnicah zlasti povdarjala prijateljska zveza med Rusijo in zaveznimi državami. „Več vzrokov je, rekel je Boker, ki gojé to prijateljstvo. Enega pa narod ameriškanski nikdar pozabil ne bode, namreč prijaznosti, katero je Rusija severnim državam skazala o času vojske z južnimi deželami. Ko je tedaj neka država, ktere ime sem pozabil, hotela prelomiti blokado in je v ta namen pri Rusiji iskala pomoči, odgovorila je Rusija: „Ne!“ In ko je ravno ta država pozneje Rusijo prosila, da naj ji tega vsaj ne brani, odgovorila je Rusija zopet: „Ne!“ Taki dogodki se ne pozabijo in Rusija se sme vsigdar, če bi bilo treba tudi danes — zanašati na pomoč in podporo zaveznih držav.“

Turčija v podonavskih pokrajinah nabira 25.000 novih vojakov, kar priča, da se zahtevam vnanjih vlad noče mirno vdati. Tudi se vstanek v Bosni zopet širi in Bulgari znova prosijo vnanje vlade, da naj njihovo lepo deželo že skoraj rešijo trinoštva turškega. V Carigradu med tem zboruje turška zbornica, toda ne javno, ker se vlada menda boji razdraženosti ljudstva, ki o tej novi naredbi noče nič vedeti. Tudi poslanci se menda boje za svojo kožo in so od vlade zahtevali poroštvo za svojo svobščino. Razun tega se prijatelji Midhatovi čedalje bolj glasijo in so hoteli zaradi njega vlado tudi v zbornici interpelirati. Vsled tega se je pregnanstvo preklicalo in Midhatu dovolilo, da se sme vrniti v Carigrad, kjer ga bodo kmalo neki zopet imenovali za velikega vezirja. Zbornica sedaj sestavlja opravični red.

27. t. m. so se poslanci razgovarjali tudi o adresi, s katero hočejo odgovoriti na prestolni govor. Enoglasno v tej adresi izrekajo, da se ima vtikanje vnanjih vlad v notranje zadeve turške odločno zavrniti. Od naroda srbskega pričakuje adresa, da bode za pridobljeni mir hvaležen, o Črnigori pa hočejo svoje nazore povedati pozneje.

Črnogorci so s sosednimi Miriditi sklenili zvezo, po kateri se Miriditi zavežejo Črnogorcem 30.000 mož poslati na pomoč, če se vojska s Turkom zopet prične.

V Rimu je 22. t. m. po kratki bolezní umrl msgr. Nardi, ki je bil nedavno imenovan za tajnika pri kongregaciji škotov. Sv. Oče so vsaki dan večkrat popraševali, kako se počuti in so zdravniku, ki jim je rekel, da še lahko ozdravi, odgovorili, da ga hočejo pri prvi priliki imenovati kardinala, če ga Bog pusti pri življenju. Rojen je bil v Vazzoli v okraju trebiškem.

Izvirni dopisi.

iz ? (Das Slavenversteck), ali Slovana skrivališče, to ti je lepa reč in kaj vredna za vodene žile in veterne vratilnike. Zakaj tudi nebi pogače vzel, če se ti ponuja, samo treba reči, da vstavo ljubiš, in še pečenko dobiš zraven! Komu bi se pa tudi zameril, če ono skrivališče iščeš? „Kaj Slovan si ti?“ Te krohotaje vse vpraša, tudi če celi svet zna, da si v mladosti slovanski jezik blebetal, da te je slovanska mati rodila, slovanski oče odgojil, da si se mudil v zemlji slovanski. To vse še po mislih nekterih ljudi nima one potrebe, da bi moral tudi zato Slovan biti in ono prašanje je toraj opravičeno. Saj ti to tudi vsakoršnji zapisniki po katalogih in uradih, vojaških in nevojaških — učiteljskih — spridučejo, v katerih ti je dana lepa prilika, da se ti ni treba razglasiti za Slovana. Toraj skrij se in ne daj se vjeti. Veliko načinov je, da zamoreš skriti svoje slovansko pleme, a naj ti tudi jaz pedam nekega, in to je končnica lastnih imen. Ako si tako nesrečen, da ti je končnica imena — ič — (oj groza!) ne bodi tako aboten, da bi se pisal z latinščino, in še manj, da bi rabil volove roge V po najnovejše iznajdenih in iz poljščine povzetih slovanskih črk! To bi znalo pouzročiti jezo višega, malega ali večega. Prav lahko se skriješ. Piši mesto šmentanega „ič“ zadnje „schütz“, pa je vse dobro, le poskusi! Druga je s končnico „ž“, kojo ako jo pišeš ali spremeniš v „sch“ je vsejedno, ker je korenika nemška na vstavaško sprejeta ž, n. pr. dež = desch; tudi v sredini exclusiv „sch“, „deschhalb“, „deschwegen“ (tirolsko) in nikakor: „dežwegen.“ To je gotovo nedolžen a jako koristen način prikupiti se nemškutarjem.

Domače novice.

V Ljubljani, 31. marca.

(Razglas o prodaji semena svilnih črvičev.) Družba kmetijska Kranjska si je iz državne podpore nekoliko zdravega semena rumenih svilnih črvičev iz Goriškega naročila in ga ravno zdaj dobila. Prodajati ga zamore zavoljo omenjene državne podpore veliko cenejši kakor je nakupna cena, in sicer 1 lot po 2 gl. 80 kr. — Učitelji pa, ki s spričalom krajnega šolskega sveta dokažejo, da podučujejo šolsko mladino v sviloreji, dobijo $\frac{1}{4}$ lota tega semena brezplačno.

Kdor ga želi, naj se nemudoma za-nj oglasi v pisarnici kmetijske družbe, zadnji čas pa do 15. aprila tega leta.

(Naš deželni zbor) se snide 5. aprila. Ker bode le 3 tedne zboroval, bode komaj rešil deželne račune in proračune. Liberalcem, ki bi deželne zbere najraje čisto zatrli, da bi tem laglje v državnem zboru gospodovali, je to jako po volji, in naš „turški list“ se že veselja raduje, „da narodna večina ne bode imela časa za narodne skoke in politične sanjarije.“ Ob enem turški umazanec sumiči naše rodoljubje, češ, da se bolj oziramo proti Nevi in Tiberi, kakor pa proti Donavi, in da državo poznamo le tedaj, kadar potrebujemo podpore iz državne blagajnice. Če bi se dežele naše vredile po načelih, ktera je slovenski poslanec g. Herman, v državnem zboru zagovarjal, bi lahko shajale s svojimi dohodki in jim ne bi bilo treba pri državni blagajnici pomoči iskati. Če pa država vse vire sebi odpira in vse dohodke v svoje blagajnice spravlja, potem pač deželam ne skazuje nobene dobrote, če jim iz svojih blagajnic daje, kar jim za po-

ravnavo deželnih stroškov primanjkuje, ampak ona spolnuje le svojo dolžnost in bi prezirala lastno korist, če bi pustila dežele poginiti. Kar pa zadeva očitanje, da se oziramo proti Tiberi in Nevi, dogodki zadnjih desetletij pričajo, da bi bila Avstrija veliko srečnejša in močnejša, če bi se bila manj proti Sprevi ozirala, pa bolj proti Nevi in Tiberi.

(Društvo sv. Vincenca) je prestvitil cesar iz lastne blagajnice daroval 200 gl.

(Splošni katoliški shod) na Dunaju, ki bi se bil imel obhajati od 16. do 19. aprila, je prestavljen. Ker bodo namreč precej po veliki noči zborovali deželni zbori in bi bilo vsled tega nekterim izvrstnim in veljavnim katoličanom nemogoče vdeležiti se zborovanja, so sklenili, da se bode katoliški shod obhaja od 30. aprila do 3. maja t. l.

(Odbor družbe kmetijske) je vpričo deželnega glavarja viteza dr. Kalteneggerja in pa zastopnika deželne vlade pl. Fladunga preteklo nedeljo imel sejo, v kateri so se obravnavale mnoge zadeve o državnih podporah, ki jih še za letošnje leto hoče sl. ministerstvo nakloniti družbi kmetijski.

V podporo tukajšnje učilnice za podkovanje konj dovolilo se je 500 gl., 100 do 200 gl. pa se bode razun tega še odločilo za knjige in inventar omenjenega zavoda. Za predavanja o kmetijstvu po raznih krajih Kranjske odločilo se je 400 do 600 gl. Tudi se bode odbor obrnil do deželnega šolskega sveta, da poizve, kateri učitelji bi bili sposobni podučevati v kmetijstvu, ter bode v ta namen od ministerstva skušal dobiti 200 gl. „Tagblatt“ se ne more zdržati, da bi v poročilu o tem shodu narodnjakom ne dal zaušnice, ter v svoji znani strasti pristavlja: „Če bi se le ta državna podpora ne izročila narodno-klerikalnim rokam?!“ Tako budalosto zamore pisati le kak pritepenec, ki ne ve, kdo da ima za povzdigo kmetijstva na Kranjskem največe zasluge. No, izročite to podporo vredništvu „Tagblatt“, potem bode gotovo kmetijstvu najbolje pomagano — kali?

(O mestnih volitvah še nekaj.) Izid volitve v I. razredu kaže, da smo mi pridobili letos v tem razredu 3 glasove, a nemčurji jih nekaj zgubili. Da bi zmagali mi že letos, tega se sami nismo nadjali; do zmage nam bo treba še nekoliko let, da smrt in druge reči pobero zarujavele starokopitneže, ki še zdaj mislijo, da je zlati zavrtni robec največa oblast in se tresejo pred njim. Pa tudi mi moramo se te reči resneje lotiti že med letom. Imamo namreč v Ljubljani ljudi, ki se štejejo k naši stranki, zabajajo v čitalnico, a volit ne gredo za nobeno ceno, ali če gredo volijo nemčurje. Drugi zopet so, ki večidel ali celo od Slovencev dobivajo svoj kruh in imajo zaslužek pri njih, ki bi komaj slan krop si prislužili od samih nemčurjev, pa vendar vselej z nemčurji vlečejo pri volitvah. Taki možjé zaslužijo, da bi jih očitno imenovali, da bi tudi mi z njimi ravnali, kakor oni z nami delajo. Pritoževati bi se vsled tega nikakor ne mogli.

(Poseben vlak) z jako znižano vožnino se danes ob 1. uri popoldne odpelje na Dunaj, eden pa jutri ob 8. uri v Lesce, od koder se ob $\frac{3}{4}$ 7 zvečer zopet odpelje nazaj v Ljubljano.

(Glasbena Matica) ima svoj občni zbor 4. aprila zvečer ob 6. uri v čitalnični dvorani. Po zborovanji je glasbena zabava v čitalnični restavraciji.

(Slovensko gledišče.) Velikonočni podeljek bodo predstavljali znano dobro čarovno burko „Zapravljivec“ na korist marljivega komika

gosp. Kajzelja. Igra in beneficijant zaslužita do vrba polno hišo.

(V *Srbijo*) je — tako je g. pl. Radics v starih listinah našel — leta 1717. koj, ko so Srbi Beligrad zopet v posest vzeli, vsak dan mnogo rodovin iz Krasa, Pivke in Vipave skozi Ljubljano potovalo tje in se ondi naselilo (um sich daselbst häuslich niederzulassen.) To je interesantna notica, ki kaže, da so Slovenci v starodavnih časih v veliko oži dotiki bili s Srbi kot danes.

„Nov.“
(Dr. Razlag) se je deželnemu poslanstvu odpovedal. Če bi bil g. doktor to storil takrat ko so mu volilci njegovi poslali nezaupnico, čislali bi ga bili kot moža, ker je pa to storil sedaj, ko se ima čez nekaj dni pričeti zadnja sesija, pokazal je, da je — Razlag.

Razne reči.

— Spremembe v lavantinski škofiji. Č. g. Jožef Turin, vikar mestne fare v Celju je umrl 24. t. m. v Graški bolnišnici za duhovnike v 36 letu svoje starosti. Č. g. Frančišk Fohn, župnik v Rušah, je prejel dovoljenje, stopiti v stalni pokoj. Razpisana je fara š. Ropert nad Laškim do 1. maja, in fara M. D. v Rušah do 5. maja.

— Izbira novih vojakov se bo na Štajarskem vršila po I. rekrutirinskem komisijonu: 3. 4. in 5. aprila v Sl. Gradcu; 7. aprila v Šoštanju; 9. 10. aprila v Mozirju; 12. aprila na Vranskem; 14. 16. 17. 18. 19. 20. aprila v Celju; 23. 24. 25. aprila v Brežicah; 27. 28. aprila v Kozjem; 30. aprila in 1. maja v Rogatcu; 3. 4. maja v Šmarji; 7. 8. 9. maja v Konjicah; 11. 12. maja v Sl. Bistrici; — po II. komisijonu: 6. aprila za mesto Maribor; 7. 9. 10. 11. 12. 13. 14. aprila za mariborski in št. lenartski okraj; 16. 17. 18. 19. 20. 21. aprila v Ptuj; 23. 24. aprila v Ormužu; 26. 27. 28. aprila v Ljutomeru; 30. aprila in 1. maja v Radgoni; 3. 4. 5. maja v Cmureku; 7. 8. 9. 11. 12. maja v Lipnici in 14. 15. maja v Vildonu. Na vrsto pridejo rojeni l. 1857, 1856 in 1855.

— Oplotniške tolovaje so vjeli. Fr. Koprivnik iz Slivnice so prijeli v Račah, tolovajkinjo 19letno Julijano Pahole pa v Mariboru v „Badhausu“, njenega brata Janeza pa še lovijo. „Gosp.“

— Novomeška podružnica kmetijska je določila 4. dan meseca aprila za zborovanje svojih udov, in je svojim obravnavam postavila sledeči program: 1. Začetni govor g. predsednika; 2. napredek v poljedelstvu, njegova važnost in vrednost in pa kaj je naloga kmetijskih družeb o tej zadevi; govori predsednika namestnik g. Anton Ogulin; — 3. o praktični izpeljavi kmetijskih razstav na Dolenskem, govori tudi predsednika namestnik; — 4. o potrebi vpeljave priseženih mešetarjev pri prodaji kmetijskih pridelkov, govori gosp. baron Wampolt-Umstadski; — 5. o glivah kot vzrokih rastlinskih boleznih, govori podružnični tajnik g. prof. Drganc; — 6. o novem Burgovem plugu in kako dela, poroča gosp. Jakob Mohora; — 7. o gnoju in njegovih obstojnih delih, poroča grajščinski opravnik gosp. Rück; — 8. obravnava še kakih drugih predlogov, ki jih družbeniki že pred začetkom zborovanja predsedniku naznanijo. — Ker ste 3. in 4. točka posebno važni, je želeli obilnega udeležstva pri tem zboru, ki bo ob 2. uri popoldne 4. aprila v risarski dvorani c. k. više realne gimnazije.

— „Deutscher Hausschatz“, katoliškega zabavnika, prišel je nedavno na svitlo

9 snopič, ki obsega zopet mnogo prav zanimivega in podučnega berila. Zlasti mikaven je v 5. snopiču pričeti spis o začetku kristjanske umetnosti, v katerem se nam v krasnih podobah s primernim pojasnilom pred oči postavljajo prvi spominjki umetnosti krščanske, ki se nahajajo po katakombah ali se hranijo v muzejih rimskih. Ti spominjki so žive priče za marsiktero versko resnico, katero so prvi kristjani verovali ravno tako, kakor jo verujemo mi. Razun nadaljevanja zgodovinske povesti „Georg der Kaufgeselle von Thorn“ se v tem snopiču nahajajo tudi še zdravstveni in prirodoslovni spisi, životopisne črtice slavnega profesorja in cerkvenega zgodovinarja dr. Alzoga in popis samostana sv. Otilije. Tudi razne drobtinice so splošno jako zanimive. Izmed večjih podob ste jako mični podoba bavarskih kmetov, ki s prsti svojimi kljuko vlečejo, in Anglež, ki kupuje rezljane podobice. Kdor le more, naj si naroči ta izvrstni zabavnik, ki se zamore v vsakem oziru meriti z vsako enako kujigo. Naročnino, ki znaša 24 kr. za snopič, katerih na leto izide 18, prejema g. Otokar Klerr, knjigotržec na Starem trgu v Ljubljani.

— Glavni zastopnik peštanskega zavarovalnega društva, gosp. Franjo Drenik, nas prosi naznaniti, da je zdaj raztegnil svoje delovanje tudi na spodnje Štajarsko.

Eksekutivne dražbe.

3. marca. Jos. Božič iz Poreče (330 gld.) 3. Andr. Premru iz gornjega Polja (1585 gld.) oba v Vipavi. 3. Matija Vidmar iz Jurke vasi (712 gld.) v Rudolfovem.

4. marca. 3. Mart. Štefanič iz Slamne vasi (2950 gld.) v Metliki. 3. Jak. Novak iz gor. Vrema (882 gld.) v Senožečah.

5. Jos. Erker iz Prež (700 gld.) 3. Peter Šercer iz Sugerja (989 gld.) oba v Kočevju. 3. Blaž Strupi iz Rupe (2990 gld.) v Kranji. 3. Jan. Obajdin, zapuščina iz gor. Besnice (200 gld.) v Kranji. 3. Simončič iz Dobrave (1120 gld.) v Mokronogu. 3. Anton Kastelic z Višnje gore (1430 gld.) v Zatičini.

6. marca. 3. Jan. Keržič iz Podoba (3515 gld.) v Ložu. 3. Andr. Mislej iz vel. Polja (624 gld.) v Vipavi. 3. Jož. Pirc iz starega Terga (360 gld.) 3. Jan. Martinčič z Jezera (1130 gld.) oba v Ložu. Jan. Meršnik iz Smerja (2150 gld.) 2. Boštjan Nemeč iz Bitinj oba v Bistrici.

7. marca. 3. Jurij Tavčar iz Selec (1045 gld.) v Loki. 3. Luka Turšič iz Vinice (150 gld.) v Ribnici. 3. Stef. Bajc iz Podkrajja (470 gld.) 3. Mart. Jež iz Podbrega (645 gld.) oba v Vipavi. 3. Občini Famlje pripadajoče (5250 gld.) 3. Ob-

čini Gaberčam pripadajoče (5800 gld.) 2. Občini Šent. Mihela pripadajoče (24.000 gld.) vsi v Senožečah.

Štajerske: 3. aprila Juri Vrtovšek v Blatnem 1715 gld. 4. aprila Maria Kleinschuster v Mariboru 5441 gld. Anton Čuš v Bratislavcih 300 gld. Franc Bezjak v Črmlji 200 gld. 6. aprila Jakob Čerič v Digošah 200 gld. Janez Levak v Pohanci 4798 gld.

Umrli so:

Od 25. do 28. marca: Štefan Benedičič del., 25. l., za vodenico. Marija Šibernik, beraška, 44 l., za pljučnico. Marija Goropečnik, gostinja, 72 l., za jetiko. Marija Zaletel, gost. hči, 31., za vodenico. Alojzij Klebel, kroj. o., za vnetjem možganov. Jera Stepan, hiš. pos., 66 l., za vodenico.

Dr. Tancer,

učitelj zobnega zdravlilstva in praktični zdravnik za zobe v Gradcu, biva sedaj v Ljubljani pri „Slonu“ (Hotel *Elefant*) ter vsaki dan od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer ozdravlja

bolne in izdeluje umetne zobe.

Ker se bo le 14 dni tukaj mudil, naj se zaradi potrebnih predpriprav in pozvedovanja vsi p. i. bolniki, ki želé pri njem pomoči iskati, z godaj oglasijo. (2)

Njegovi c. kr. privilegirani pripravki za zobe, namreč: Antiseptikon — zdravilna voda za usta, prah in pasta za zobe, dobivajo se pri njem samem, kakor tudi pri gg. Birschitzu, Mahru, Krisperju in Businaru v Ljubljani, pri g. Marinšku v Loki in v lekarnah v Kranji in Kamniku.

V J. Blaznikovi tiskarni v Ljubljani so ravnokar

Kuharske bukve

v tretjem natisu na svitlo prišle. — Pridjana je stari meri in vagi povsod tudi nova, kar bo gotovo vsim gospodinjam in kuharicam prav po volji. (4)

Cena mehko vezanim je 60 kr.

Telegrafične denarne cene 29. marca.

Papirna renta 63,75 — Srebrna renta 68. — Zlata renta 77,80. — 1860letno državno posejilo 109 50 Bankine akcije 822 — Kreditne akcije 150,80 — London 123,90 — Srebro 109 70. — Ces. kr. cekini 5-74 — 20-frankov 9 83.

Žitne cene preteklega tedna.

(Za tiste, kterim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša $3\frac{26}{100}$ mernikov.)

Reči	V Ljubljani		V Novem-mestu		V Kranji		V Mariboru		V Ptuj		V Ormužu		V Trstu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter mernik)	10	49	10	50	11	38	9	10	9	10	7	32	—	—	10	2	9	—
	3	20	3	22	3	40	2	79	2	79	2	25	—	—	3	7	2	76
Reži (hektoliter mernik)	6	80	6	90	8	—	6	50	6	20	6	18	—	—	7	96	8	—
	2	9	2	12	2	45	2	4	2	12	1	89	—	—	2	44	2	45
Ječmena (hektoliter mernik)	5	40	5	50	5	4	5	40	5	—	5	70	—	—	6	14	3	80
	1	66	1	69	1	54	1	66	1	60	1	75	—	—	1	90	1	16
Ajde (hektoliter mernik)	5	85	5	90	5	84	5	30	5	20	4	88	—	—	6	—	5	—
	1	80	1	83	1	80	1	63	1	60	1	50	—	—	1	84	1	54
Prosa (hektoliter mernik)	5	20	5	80	5	22	6	20	5	20	7	80	—	—	4	46	6	30
	1	60	1	78	1	61	1	60	1	60	2	40	—	—	1	37	1	85
Turšice (hektoliter mernik)	5	60	6	70	7	—	5	40	5	20	4	80	—	—	5	16	5	10
	1	72	2	6	2	15	1	66	1	60	1	47	—	—	1	58	1	47
Ovsa (hektoliter mernik)	4	—	4	10	4	22	3	70	3	60	2	92	—	—	3	56	3	70
	1	22	1	25	1	30	1	13	1	10	—	90	—	—	1	9	1	13